

El pacte esquerdat

AUTOR DE 'PROU CATASTROFISMES LINGÜÍSTICS'

La immersió lingüística ha sigut i és una eina tan fonamental i valuosa que qualsevol indicatiu o possibilitat d'erosió ens amoïna. D'una manera molt frívola i banal, ja des de fa molts anys il·lustres lingüistes han anat repetint insistents: "La immersió no ha servit de res" i "La immersió no ha funcionat". D'aquesta manera, han desacreditat molt injustament la feina tenaç, complexa i molt sovint hàbil de milers de mestres i professors catalans durant els últims 35 anys. Que la immersió ha tingut deficiències, més a la secundària que a la primària, és clar només mirant les dades de l'enquesta recent de la Sindicatura de Greuges de Catalunya, sobre 52.000 alumnes, que ens exposa que a la primària el català és llengua vehicular a l'escola en un 62 % (i un 71 %, la llengua docent dels mestres) i a l'ESO en un 60 % (i un 67 %, la llengua docent dels professors). Però aquestes xifres s'han de comptar sobre el 80 % de l'activitat docent, si fa no fa, en què el català pot i ha de ser llengua vehicular, perquè n'hem de restar l'assignatura de castellà — que es fa en castellà — i la d'anglès — que es fa en anglès. A la secundària, en alguns centres es fan altres assignatures també en anglès. Tal com se'ns ha anunciat durant els últims mesos, calia corregir — i es corregirien — les mancances i distorsions de la immersió (i ens ho anunciaven polítics que fa anys que tenen càrrec a la conselleria d'Ensenyament, ara Educació). Que, com fa la dita, valgui més tard que mai no implica que els ciutadans siguem cecs.

La proposta del pacte lingüístic entre ERC, PSC i En Comú (amb Junts que va entrar i sortir del pacte com si fos un vovodil) conté una modificació greu de la Llei de política lingüística: on diu "El català s'ha d'utilitzar normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge", la proposta és que hi digui "El català, com a llengua pròpia de Catalunya, és la llengua normalment emprada com a llengua vehicular i d'aprenentatge del sistema educatiu. També és emprat el castellà en els termes que fixin els projectes lingüístics de cada centre." Hi poden buscar les vuit diferències.

ENRIC GOMA

Alhora també es proposa: "Per assolir el domini oral i escrit del català i el castellà al final de l'ESO, l'ensenyament de les llengües oficials i en les llengües oficials ha de tenir garantida una presència adequada en els currículums i en els projectes educatius del centre". S'obre una escaletxa, des de la mateixa llei, al castellà com a llengua docent i vehicular. Recentment, a les Balears també van pretendre introduir a la seva llei una referència explícita al castellà i gràcies a les pressions populars es va acabar retirant. Després diuen que són l'illa de la calma.

A partir d'ara, els directors d'escola assumiran els equilibris percentuals entre el català i el castellà i si la competència dels alumnes en les dues llengües no és prou bona, des de la conselleria se'ls corregirà el projecte (aquesta conselleria que ha destacat per la seva passivitat). Directors d'escola que estaran subjectes a pressions dels mateixos docents — "Jo és que m'expresso millor en castellà", "Tots els materials els tinc en castellà" o, hi ha de tot a la vinya del Senyor, "El español es la lengua de España" — i dels pares, alguns de bona fe i altres com a instruments polítics dels partits contraris a la normalització del català. Veurem com els usos de les llengües als centres es tractaran a les reunions de l'AMPA, on, no en tinguin cap dubte, hi haurà intents de pressió, discussions i tibantors. L'AMPA es tornarà l'HAMPA (Històrica Associació de Mares i Pares d'Alumnes).

Un dels arguments en defensa del pacte és que només posa sobre el paper la realitat, allò que ja es fa: moltes classes que s'imparteixen en castellà — comoditat, deixadesa, ideologia, paternalisme mal entès cap als immigrants recents —, ara tindran el vistiplau del mateix PLC. Molts ens pensàvem que situacions com aquesta s'havien de corregir i no pas consolidar. Un dels arguments a favor del pacte és que l'escola és permeable al que passa al seu entorn: això és, l'ús del castellà augmenta a la societat i l'escola ho reflecteix (entre altres raons, per l'arribada a Catalunya d'un milió net d'immigrants en els últims 20 anys). Com si, precisament, l'educació no exigís una resposta als usos socials que pensem que cal modificar. També, ara i sempre, és imprescindible una resposta valenta i audaç a l'oposició estatal en contra del català — que ens acompanya en tot moment —, i no una de submissa i apocada. Als anys seixanta, un grapat d'escoles catalanes feien servir el castellà com a llengua vehicular només un sol dia de cada curs: quan rebien la visita de l'inspector. Aquell dia es penjava al vestíbul de l'escola un quadret amb el retrat del general Franco i els nens ens preguntàvem estranyats què hi feia, a la nostra escola, aquell home amb cara de segell.

El pacte intenta evitar els efectes de la sentència del 25 % de castellà, que el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya insta a complir peremptòriament. Es tracta només d'un intent, perquè no saben la reacció dels tribunals. Ara bé, el més greu de tot plegat és que tres partits del Pacte ho haurien pogut evitar demanant la retirada de la demanda judicial que havia presentat el 2015 el ministre d'Educació, Méndez Vigo, el baró de Claret. Amb l'arribada dels governs del PSOE presidits per Pedro Sánchez, el govern d'Espanya hauria pogut retirar la demanda i ara no tindríem aquest panorama desolador. Si ells no hi pensaven, els ho haurien pogut indicar el partit català corresponent, el PSC, amb dos ministres (Batet a Política Territorial i Borrell a Afers Exteriors), o En Comú, present al segon govern amb un ministre (Castells a Universitats). I també el partit independentista que els va donar suport, ERC: hauria pogut ser una exigència, entre altres, a canvi d'aquest suport. No ho van fer. Ara en paguem els plats esquerdats. Que, com diem a Catalunya, parlarem castellà.